

Comportamentul caprelor

Descriere imagine:

Imediat după fatare, iedul se ridică și, nesigur pe picioare, clatinându-se, încearcă să meargă. Foarte curând, el va căuta ugerul caprei pentru a suga primul tain de colostru.

Comportamentul maternal

Caprele gestante, în apropierea fătării, vor căuta locuri mai retrase. Câteodată încearcă să se ascundă dacă conținutul terenului le permite. Înaintea fătării sunt nelinistite și lovesc pământul cu piciorul.

Semnele fătării apar cu 4-5 ore înainte de fatarea propriu-zisă și constă în: mărirea în volum a glandei mamare, diminuarea consumului de furaj, atenție marită la zgomote și la orice mișcare, căuta insistențios loc pentru fatare și dacă îl stabilește rămâne acolo.

De foarte multe ori le putem vedea scurmând pământul în încercarea de a construi un cuib (adapost rudimentar pentru ied). În principal căuta locuri situate în apropierea gardurilor, copacilor, colturile tarcului, bolovani etc., dar, în procent mai mic, pot fata și lângă celelalte capre din turmă.

Fatarea are loc, de regulă, în poziție de decubit lateral. Expulzarea fatului durează 15-30 minute. În cazul fătării gemelare între expulzarea ambilor iezi poate interveni o pauză de 15-120 de minute.

După parturitie (fată), circulația periferică a sângelui ieșilor va fi activată de capra mamă prin lins, proces prin care se consolidează și relația între mamă și propriii produși de concepție, ceea ce este foarte important pentru supraviețuirea lor. În cazul în care capra se sperie sau este deranjată imediat după fată, iar linsul iedului întârzie cu mai mult de o oră, relația cu capra mamă se poate rupe și iedul va fi abandonat.

Iezii se ridică în picioare la scurt timp după fată și căuta ugerul (îl percepe ca pe un loc fără par). În timpul

suptului misca viguros coada pentru a împrastia mirosul pe baza caruia este recunoscut de mama sa. Dacă un ied încearcă să sugă la altă capră decât mama lui aceasta îl împinge cu capul și mai rar îl lovește cu coarnele.

Când caprele cu iezi nou născuți sunt întreținute în comun, în primele 2-3 zile se stabilește ierarhia de grup și fiecare capră alege un loc în spațiul respectiv pe care îl va respecta toată perioada conviețuirii.

Transportul iedului se face prin ridicarea acestuia de membrele posterioare. Acesta țipa și capra îl va urmări îndeaproape. Sunt cazuri în care capra mama refuză să urmeze iedul sau chiar îl ataca pe cel care provoacă suferința propriei progenituri.

La fătarea unui singur ied sau când unul dintre acestea moare, este necesar să se practice mulgerea jumătate de uger unde laptele rămâne neconsumat pentru a evita apariția mastitelor.

În creșterea intensivă se recomandă întreținerea în boxe individuale a cuplului capră-iezi cel puțin o săptămână după fătare.

Pentru caprele întreținute la pasune, fătarea este o perioadă critică datorită expunerii ieșilor cruzi la condițiile de mediu. Pentru a proteja ieșii este necesar ca fermierul să asigure animalelor accesul într-un loc adăpostit cel puțin 2-8 ore pe zi unde vor fi hranite suplimentar. Pentru a se întoarce cu succes la ieșii lor, caprele trebuie să fie familiarizate (obisnuite) cu topografia terenului.

De aceea, nu este recomandat ca în preajma fătării femelele gestante să fie mutate pe parcele noi pe care nu le cunosc. Dacă legătura dintre capră și ied este puternică în caz de pericol ea își cheamă iedul și se interpune între acesta și pericolul iminent pentru a-l apăra.

Nu rare sunt cazurile când în nopțile friguroase capra mama întinde capul și gâtul peste iezi pentru ai încălzi.

Articol publicat în revista Ferma nr. 1(33)/2005

Sorin Octavian VOIA